

เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้กับการสร้างการมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*

Sustainable Development of Collaboration between Civil Society Organizations and the Government Sector in the Southern Region

ศิริพร เพ็งจันทร์ และปัทมา โมราสิลป

Siriporn Pengjan and Patida Morasilp

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Prince of Songkhla University, Surat Thani Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pookubsp11@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจลักษณะการขับเคลื่อนของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ 2) ศึกษาบทบาทเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ช่วยสร้างและหนุนเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐที่ยั่งยืน 3) รูปแบบของเครือข่ายภาคประชาสังคมการบริหารจัดการเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ 1) มูลนิธิชุมชนไท 2) สมาคมประชาสังคมชุมพร 3) สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ 4) มูลนิธิป่าทะเลเพื่อชีวิต และ 5) สภาผู้ชมและผู้ฟังรายการภาคใต้ Thai PBS 5 กลุ่มสมาชิกให้ข้อมูลจำนวน 62 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะขับเคลื่อนเครือข่ายภาคประชาสังคม พบว่า กระบวนการนโยบายเป็นรูปแบบของภาคประชาชน ลักษณะเน้นการเชื่อมประสานเอื้อประโยชน์กลุ่มคน ชุมชน และพื้นที่ โดยอาศัยสัมพันธ์อันดีร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และมุ่งเน้นการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องให้เกิดกลไกการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสขับเคลื่อนตามประเด็นสมาชิกเครือข่ายสนใจเพื่อขับเคลื่อนจากจังหวัดสู่เครือข่ายระดับภาค

2. บทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ ระดับมาก 1) กระตุ้น-หนุนเสริม-เติมเต็ม 2) เติมส่วนขาด ด้านทรัพยากรที่ใช้ 3) สร้าง พัฒนา และปรับปรุง เครือข่ายภาคประชาสังคมทั้ง 5 องค์กร

*ได้รับบทความ: 3 สิงหาคม 2566; แก้ไขบทความ: 6 มิถุนายน 2567; ตอรับตีพิมพ์: 12 มิถุนายน 2567

Received: August 3, 2023; Revised: June 6, 2024; Accepted: June 12, 2024

มีส่วนช่วยสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. รูปแบบของเครือข่ายภาคประชาสังคม 1) กำหนดค่านิยมร่วมกันของภาครัฐและภาคประชาชน 2) เปิดโอกาสให้ชาวบ้านดำเนินการขับเคลื่อนรูปแบบของภาคประชาชนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของภาคประชาชน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาชนให้มีความกระตือรือร้น พยายามยกระดับตัวเอง 4) ใช้กระบวนการนโยบายสาธารณะ 5) ความเชื่อมโยงกับกลไกภาครัฐ โดยพยายามให้เครือข่ายภาคประชาสังคมเข้าไปอยู่ทุกส่วนงาน เมื่อแต่ละภาคส่วนมีความเข้าใจต่อกระบวนการจะเกิดการยอมรับ ความไว้วางใจเชื่อใจ และมีการมองภาพเชิงระบบร่วมกัน

คำสำคัญ: เครือข่ายประชาสังคม; การมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐ; การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

The purposes of this research were 1) to explore the driving characteristics of the Southern Civil Society network 2) to study the role of the Southern Civil Society network in helping to create and support public participation in sustainable government management 3) to Model of civil society network for managing sustainable development, The research method survey research and qualitative research, The target population is 1) Thai Community Foundation, 2) Chumphon Civil Society Association, 3) Southern Community Tourism Association, 4) Sea Forest for Life Foundation, and 5) Thai PBS Southern Program Viewers and Listeners Council, 5 groups, members providing information, a total of 62 people.

The research results found that:

1. The driving characteristics of the civil society network reveal that the policy process is a form of the public sector. Characteristics emphasize connections to benefit groups of people, communities, and areas by relying on good relationships with government agencies and focusing on enhancing public participation. There must be a mechanism for creating a participatory process and opening opportunities to drive according to the issues that network members are interested in to move from the provinces to the regional network.

2. The collaboration between civil society organizations and the government sector is at a 'high' level and is achieved through (1) encouragement, support, and fulfillment (2) contribution in filling shortcomings, and (3) creation, development, improvement,

meaning all five civil society organizations help create and support the sustainable development of collaboration with government agencies.

3. The development of a model for sustainable collaboration between civil society organizations and the government sector in the southern region can be achieved through (1) defining common objectives for the government agencies and civil society organizations, (2) giving opportunities to locals to found civil society organizations addressing their needs, (3) the support and encouragement to civil society organizations to help clarify their objectives, (4) applying objectives to public policy, and (5) alignment of objectives with government agencies on every level, and once they all understand each other, they can understand, trust and propagate their objectives together.

Keywords: Civil Society Network; Participation in Public Administration; Sustainable Development

1. บทนำ

บริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการปรับตัวของนานาประเทศและไทยได้รับอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงทั้งเศรษฐกิจ สังคมการเมืองการปกครองความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ล้ำหน้าอย่างก้าวกระโดด ทำให้ประเทศถูกผลักดันให้เร่งพัฒนาและสร้างความเจริญเพื่อสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 และความเจริญที่มาอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดปัญหาของสังคมที่มีความซับซ้อนภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวและเตรียมการรองรับให้ทันต่อสถานการณ์โดยเชื่อมโยงการพัฒนาทุกมิติเพื่อประโยชน์กับประชาชนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยใช้พลัง “ประชารัฐ” เน้นทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมรวมทั้งความร่วมมือจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคม โดยภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนการขับเคลื่อนให้

เกิดผลเป็นรูปธรรมถือเป็นระบอบการเมืองใหม่รูปแบบ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)” ทำให้กระแสการตื่นตัวของประชาชนในการเรียกร้องสิทธิการรับรู้และสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมมากขึ้น มีการรวมตัวเป็นกลุ่มประชาสังคมและเริ่มเรียกร้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานภาครัฐที่โปร่งใสเป็นธรรมดังนั้นการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารราชการโดยตรง ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกระแสเปลี่ยนแปลง เปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่ยอมรับและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารราชการมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565)

เมื่อกล่าวถึงแผนพัฒนาภาคใต้พบว่าแนวทางมุ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมคล้ายภาคตะวันออก

ออก สิ่งที่กำหนดในแผนงานพัฒนาภาคใต้โดยมีโครงการในพื้นที่ เช่น โครงการนิคมอุตสาหกรรมเหล็ก แผนจัดตั้งโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โครงการโรงไฟฟ้าพลังถ่านหิน การพัฒนาแหล่งน้ำรูปแบบเขื่อน โดยภาคใต้ถูกกำหนดเป็นพื้นที่หลักของการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคใต้ (Southern Seaboard - SSB) ด้วยสะพานเศรษฐกิจ (แลนด์บริดจ์) ทั้งการวางระบบทางด่วน ทางรถไฟ ท่อส่งน้ำมัน และท่าเรือน้ำลึกสองฝั่งทะเล ถือเป็นการกำหนดพื้นที่เหมาะสมกับการตั้งโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ พื้นที่เพื่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และท่าเรือน้ำลึก อีกทั้งชุดโครงการพัฒนาในภาคใต้ตอนล่าง มีโครงการใหญ่ คือ สะพานเศรษฐกิจเชื่อมอ่าวไทยกับทะเลอันดามัน หรือ โครงการแลนด์บริดจ์สตูล-สงขลา เป็นต้น (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) จากสถานการณ์ของแนวโน้มการพัฒนาในภาคใต้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในภาคใต้เป็นอย่างมาก อีกทั้งภาคประชาสังคมของไทยซึ่งเป็นเครือข่ายที่มีความหลากหลายสูงสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทยมีบทบาทบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคมไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออก หรือการปรึกษาหารือกับประชาชนก่อนตัดสินใจดำเนินโครงการใหญ่ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของพวกเขา และบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิของชุมชน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม พบว่าภาคประชาสังคมภาคใต้มีลักษณะการขับเคลื่อนหลากหลายรูปแบบ หลากหลายประเด็น หลากหลาย

วิธีการส่งผลให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนเป็นการให้ความสำคัญต่อความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะประเด็นทางด้านรายได้และประเด็นที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของประชาชน เมื่อการขับเคลื่อนในประเด็นความเหลื่อมล้ำของประชาชนจึงส่งผลต่อการเป็นคู่ขัดแย้งของภาครัฐแต่เมื่อต้องทำงานร่วมกันกับภาครัฐบ่อยครั้งภาคประชาสังคมในประเทศไทยมีพลวัตการเปลี่ยนแปลงพอสมควรไปอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ 1990s (พ.ศ. 2533-2542) ในการเปลี่ยนทิศทางการขับเคลื่อนที่มุ่งเน้นความร่วมมือจากภาครัฐ ซึ่งผลจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวทางสังคมเชิงต่อต้านรัฐบาล (Social Protest Movement) กับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ถือเป็นพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่คู่ขนานไปกับภาวะที่ระบบเศรษฐกิจไทยหันไปพึ่งพาการส่งออกมากขึ้น (สำนักงานผู้แทนประจำประเทศไทย, 2554)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และพิจารณาแนวทางต่อแผนพัฒนาภาคใต้โดยเฉพาะหลักการการบริหารราชการแผ่นดิน ตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของระบอบราชาธิปไตยที่มีความสุจริต โปร่งใส มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูล เที่ยงธรรม และมีการบริหารงานที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งมุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ ยังพบว่า หน่วยงานภาครัฐมีกลไกการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่องและสร้างสรรค์เป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียเข้าถึงได้ (Accessibility) มีการติดต่อสื่อสารสองทางกับประชาชน (Dialogue) ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อคิดเห็นของประชาชนมาร่วมประกอบการตัดสินใจขององค์กร พร้อมมีกระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทันท่วงที และจริงใจ จากแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมดังกล่าวนี้ จึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของเครือข่ายภาคประชาสังคมโดยเฉพาะพื้นที่ภาคใต้ในการช่วยสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ทั้งนี้รูปแบบของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้รูปแบบใดที่มีส่วนช่วยสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนยังเป็นข้อถกเถียงที่สำคัญในสังคมไทยและจำเป็นต้องร่วมกันหาคำตอบ และบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้รูปแบบใดที่ช่วยสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นมีความจำเป็นมากต่อการสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมการบริหารจัดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สำรวจและค้นหาลักษณะการขับเคลื่อนของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้
2. ศึกษาบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการช่วยสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐพัฒนาที่ยั่งยืน

3. เสนอรูปแบบเครือข่ายภาคประชาสังคมการบริหารจัดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นตัวแทนของภาคประชาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มเจาะจง ได้แก่ 1) มูลนิธิชุมชนไท 2) สมาคมประชาสังคมชุมพร 3) สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ 4) มูลนิธิปาหะเลเพื่อชีวิต และ 5) สภาผู้ชมและผู้ฟังรายการภาคใต้ Thai PBS จำนวน 5 กลุ่มภาคประชาสังคมที่ขับเคลื่อนประเด็นของการทำงาน รวมทั้งสิ้น 62 คน ทั้งนี้พิจารณาตามจำนวนคณะกรรมการของแต่ละองค์กร ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการของแต่ละองค์กร และสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยจำแนกผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง โดยครั้งละ 1 องค์กร รวมทั้งสิ้น 62 คน

เครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 1) เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจและค้นหาลักษณะการขับเคลื่อนของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ โดยข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาจากการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสำรวจและการสัมภาษณ์คณะกรรมการของแต่ละองค์กร 2) ศึกษาบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการช่วยสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยอาศัยข้อมูลจากแนวคำถามโดยการสนทนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้างเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบและระดับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเครือข่ายภาคประชาสังคมและบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายทางสังคมเหล่านั้น ตลอดจนรูปแบบในระดับความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อบุคคลอื่นในสังคมของคนไทยว่ามีระดับและลักษณะเช่นใด เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบของเครือข่ายภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ โดยอาศัยการให้ได้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูล เพื่อเสนอรูปแบบของเครือข่ายภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ ทั้งการเห็นความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานภาครัฐ

การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้จำแนกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลถึงผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัย ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม แจ้งความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดนัดหมายวันเวลาที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดไว้โดยวิธีการบันทึกข้อมูล จดบันทึก และสังเกตพฤติกรรมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จำแนกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสารคณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติจำนวนร้อยละ พร้อมทั้งแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของความเรียงประกอบตาราง 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตมาตรวจสอบและคัดสรรเฉพาะข้อมูลที่ตรงกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาประกอบกับผลการวิจัยเชิงสำรวจ นำมาจัดหมวดหมู่แล้วตีความแปรความ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาตามหลักอุปนัย

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเครือข่ายประชาสังคมภาคใต้กับการสร้างการมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สรุปการวิจัย ได้ดังนี้

1. ลักษณะการขับเคลื่อนของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ พบว่า เครือข่ายทางสังคมภาคใต้มีการขับเคลื่อนครอบคลุมประเด็น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมสวัสดิการทางสังคม การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อสารมวลชน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อรักษาสถานที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิมนุษยชน ดังนี้

1.1 มูลนิธิชุมชนไท ขับเคลื่อนด้วยนโยบายสาธารณะของภาคประชาชนในรูปแบบของกระบวนการนโยบาย การก่อตัวนโยบายมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนโยบายไปปฏิบัติ

และภาคประชาสังคมเป็นกลไกสำคัญที่จะเสนอข้อเสนอดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ เพื่อนำสู่หน่วยงานปฏิบัติ ภายใต้กรอบแนวคิดประเด็น 1) การพัฒนานโยบายและการแปรสู่การปฏิบัติเป็นหัวใจที่สำคัญมากต้องมาวิเคราะห์ 2) การพัฒนาองค์ความรู้และสื่อสารเผยแพร่ 3) การขับเคลื่อนพลังเครือข่ายภาคีความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วม

1.2 สมาคมประชาสังคมชุมชนขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมประสาน เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคน ชุมชน พื้นที่ การเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างสม่ำเสมอกับเครือข่ายทั้งทางการและไม่เป็นทางการ ผลจากความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อสมาคมบนพื้นฐานความสามารถและความผูกพันรวมถึงเห็นความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับ และเน้นถึงการยกระดับการขับเคลื่อนในกิจการสาธารณะยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย “กลไกขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม” เป็นแนวทางรูปแบบที่สามารถช่วยแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้มากที่สุด

1.3 สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ มุ่งเน้นพัฒนาความต้องการร่วมพลังอย่างแข็งขันของภาคีเครือข่ายรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานภาครัฐทางการท่องเที่ยว และเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง และประชาชนพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพราะการท่องเที่ยวประเด็นนโยบายการท่องเที่ยวมีผลสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น การดำเนินการของภาครัฐและภาคสังคมก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนา

ประเทศบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ขณะเดียวกันภาครัฐ ภาคธุรกิจ และชุมชนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถเป็นเจ้าของทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกันและเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) ทำให้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้สามารถผลักดันการทำงานของเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.4 มุลินธิปาทะเลเพื่อชีวิตยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยกลไก การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม 5 เรื่อง (1) การรวมตัวของพี่น้องชาวประมงพื้นบ้านเพื่อเป็นสถาบันการเงินของกลุ่มประมงพื้นบ้านที่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเองได้ (2) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจการสร้างความตระหนักทางสิ่งแวดล้อม ผ่านกระบวนการประชุม ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบ (3) การสร้างเศรษฐกิจบนความหลากหลายที่มีทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อน (4) การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบของเศรษฐกิจฐานรากบนฐานทรัพยากร (5) การเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อร่วมกันสร้างความเข้มแข็ง ผลักดันนโยบายการจัดทำนโยบายสาธารณะ และการประสานภาครัฐ มีการขับเคลื่อนด้วยตนเองและมีภาครัฐเข้ามาสนับสนุน

1.5 สภาผู้ชมและผู้ฟังภาคใต้ Thai PBS องค์การตั้งตามกฎหมายแต่ทั้งนี้สภาผู้ชมและผู้ฟังภาคใต้ Thai PBS ขับเคลื่อนให้บทบาทองค์กรประกอบของสภาฯโดยเฉพาะสมาชิกมีการขับเคลื่อนประเด็นที่ตนสนใจ ประเด็นร่วมกับจังหวัดสู่เครือข่ายระดับภาคขณะเดียวกัน ภาครัฐ ภาค

ธุรกิจ และชุมชนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถเป็นเจ้าของทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementarities) และการเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) ถือว่าสภาผู้ชมและผู้ฟังภาคใต้ Thai PBS สามารถผลักดันการทำงานของเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จะเห็นได้ว่า ลักษณะขับเคลื่อนเครือข่ายภาคประชาสังคม พบว่า ลักษณะขับเคลื่อนเครือข่ายภาคประชาสังคม พบว่า กระบวนการนโยบายเป็นรูปแบบของภาคประชาชน ลักษณะเน้นการเชื่อมประสานเอื้อประโยชน์กลุ่มคน ชุมชน และพื้นที่ โดยอาศัยสัมพันธอันดีร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และมุ่งเน้นการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องให้เกิดกลไกการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสขับเคลื่อนตามประเด็นสมาชิกเครือข่ายสนใจเพื่อขับเคลื่อนจากจังหวัดสู่เครือข่ายระดับภาค

2. บทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการช่วยสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐเกิดพัฒนาที่ยั่งยืน (1) การกระตุ้น-หนุนเสริม-เติมเต็ม คือ “ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมเป็นเจ้าของ” การร่วมรับรู้และประเมินสถานการณ์ปัญหา พร้อมวางแผน ดำเนินการตามแผนบนพื้นฐานของการขับเคลื่อนให้ความสำคัญกับศักยภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชนโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วม

และทำให้เกิดความร่วมมือขององค์กรประกอบและภาคส่วนต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน (2) เติมส่วนส่วนขาด ด้านทรัพยากรที่ใช้ คือ “ร่วมรับผิดชอบ ร่วมเติมเต็ม” ช่วยหนุนเสริมเติมเต็มส่วนที่ยังไม่สามารถครอบคลุมความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ทุกระดับได้ความจำเพาะและความจำเป็นบริบทของพื้นที่ (Specific package) บนพื้นฐานของการระดม-ใช้ และพัฒนาทรัพยากรทรัพยากรที่เพิ่มเติมมาจากทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรหรือสนับสนุนจากส่วนกลางหรือหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (3) สร้างพัฒนา และปรับปรุง การสร้างการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบและพัฒนาให้ทุกภาคส่วนได้รับการดูแล (รวมการดูแลตนเอง) ทีมผู้ให้บริการให้การดูแลสถานบริการให้การดูแล ภาคีเครือข่ายให้มีการเชื่อมและยึดโยงกับประชาชนอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของการให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่มีอยู่ในระบบทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนโดยทำให้การเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย ทีมแนวราบ/แนวดิ่ง และภาคีเครือข่าย (Matrix Teams/Links/Networks) สามารถเชื่อมและยึดโยงกับประชาชนได้อย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับรายบุคคล-ครอบครัว และชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นที่ “มาก” ทั้งสิ้น ดังนั้นเครือข่ายภาคประชาสังคมทั้ง 5 องค์กร มีส่วนช่วยสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นบทบาทเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการช่วยสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้พัฒนาที่ยั่งยืน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น	
	ร้อยละ (100%)	ระดับความคิดเห็น
“ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมเป็นเจ้าของ”	76.9	มาก
“ร่วมรับผิดชอบ ร่วมเติมเต็ม”	66.7	มาก
“ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมประเมินผล”	75.0	มาก
รวม		มาก

จากแบบสำรวจลักษณะของเครือข่ายประชาสังคมภาคใต้ พบว่า ทิศทางเดียวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้ (1) ข้อค้นพบการ กระตุ้น-หนุนเสริม-เติมเต็ม: “ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมเป็นเจ้าของ” โดยข้อความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ “ภาครัฐต้องเข้ามาหนุนเสริม แต่ต้องตรงกับวิถีการขับเคลื่อนของเครือข่าย และบริบทของแต่ละพื้นที่” (2) ต้องเติมส่วนขาดด้านทรัพยากรที่จำเป็นมาใช้ร่วมกัน : “การร่วมรับผิดชอบงาน ร่วมเติมเต็ม” โดยข้อความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่¹⁾ กรณีบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนถือว่าเป็นบทบาทเสริมภาครัฐ และการขับเคลื่อนงาน เช่น สมาคมฯ ขับเคลื่อนไปด้วยกันและพร้อมกันได้ และ ข้อค้นพบ 2) การร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐมีส่วนสำคัญอาจทำให้ เช่น สมาคมฯ เกิดความขัดแย้ง เกิดจากการที่โครงข่ายของพื้นที่ตั้งรับไม่ทัน ประเมินเจ้าหน้าที่

รัฐไม่ได้ตั้งนั้นการเติมส่วนส่วนขาด ด้านทรัพยากรที่ใช้ “ร่วมรับผิดชอบ ร่วมเติมเต็ม” เป็นบทบาทสำคัญที่ภาคีเครือข่ายต่างๆ ต้องสร้างการยอมรับและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และยังสามารถทำงานขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ไปด้วยกันได้ (3) การสร้าง พัฒนา และปรับปรุง พบว่า “ภาครัฐรัฐและประชาชนต้องเข้าใจกัน ซึ่งจำเป็นต้องหาจุดกึ่งกลางร่วมกันเพื่อประสานความต้องการ “ร่วม” มีรูปแบบอย่างไร ซึ่งต้องมีการพูดคุยกันก่อน ทั้งนี้ถ้าต่างคนต่างมองคนละละทิศทางก็จะนำไปสู่การเกิดปัญหาต่อไปในพื้นที่ได้”

ดังนั้นบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการช่วยสร้างและหนุนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมาก คือ การช่วยกันและกันในการ (1) กระตุ้น-หนุนเสริม-เติมเต็ม (2) เติมส่วนส่วนขาดด้านทรัพยากรที่ใช้ (3) สร้าง พัฒนา และปรับปรุงเครือข่ายภาคประชาสังคมทั้ง 5 องค์กรเพื่อทำให้

การทำงานร่วมกันของเครือข่ายภาคประชาสังคม ภาคใต้และหน่วยงานภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนการช่วยสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. รูปแบบของเครือข่ายภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ พบว่า เครือข่ายภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องใช้กระบวนการนโยบายสาธารณะ โดยกระบวนการนโยบายสาธารณะนั้น (1) ต้องมีความหมาย “ร่วม” ของนโยบายสาธารณะทุกภาคส่วนเช่นเดียวกัน (2) การมีเป้าหมายภาพที่อยากเห็นร่วมกัน (3) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียร่วมกัน (4) การกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนร่วมกันทุกภาคส่วน (5) รูปแบบ และวิธีการการขับเคลื่อนที่ต้องระดมความคิดเห็นร่วมกัน และ (6) การติดตามและประเมินผลเพื่อสู่เป้าหมายที่สำเร็จร่วมกัน เช่น การตอบโจทย์ พังงาแห่งความสุข เป็นต้น 2) การทำงานร่วมกับภาครัฐในการขับเคลื่อนประเด็นของภาคใต้ คือ การเชื่อมโยงทั้งตัวบุคคลและตัวระบบ โดยการเชื่อมโยงกับกลไกรัฐจุดเน้นของการพยายามให้มีบุคคลของภาคประชาสังคมไปอยู่ทุกส่วนของงาน เมื่อภาคประชาสังคมเข้าใจกระบวนการก็จะเกิดการยอมรับ มองทั้งตัวบุคคลและตัวระบบไปด้วยกัน แสดงถึงการเห็นความสำคัญของประชาชนในการบริหารงานงานภาครัฐ และความสามารถในการมีทำงานร่วมกัน และ 3) การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ กระบวนการของชุมชน องค์กรแห่ง

ชุมชน หรือองค์กรภาคประชาชนจะต้องรวมกลุ่มกันเพื่อกำหนดอนาคตของตนเอง และการจัดสมดุลทางอำนาจให้เท่าเทียมกัน ไม่มีการสั่งการหรือดำเนินการจากบนลงล่าง (Top down) การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ทำในรูปแบบของภาคประชาชนอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยตอบโจทย์ความต้องการของทุกภาคส่วนได้

ดังนั้น เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้กับการสร้างการมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างมีส่วนร่วม การจัดสมดุลทางอำนาจให้เท่าเทียมกัน และการให้ความสำคัญกับการทำงานที่ครอบคลุมทุกมิติระดับบุคคล ระดับองค์กรและระดับเครือข่าย ทั้งนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้นทุกภาคส่วนจะต้องรวมกลุ่มกันวางกลไกกระบวนการวางระบบการจัดการเพื่อสู่ปลายทางการมีสิทธิในการกำหนดอนาคตขององค์กร และเครือข่ายของภาคใต้

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเครือข่ายประชาสังคมภาคใต้กับการสร้างการมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ลักษณะการขับเคลื่อน สมาคมประชาสังคม-ชุมชน องค์กรทำงานด้านสวัสดิการทางสังคม มีความสอดคล้องกับทัศนะเชิงชุมชนนิยม รูปแบบวิธีการขับเคลื่อนองค์กรทัศนะเชิงชุมชนนิยม คืออธิบายต่อประเด็นทุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับองค์กรระดับท้องถิ่น เช่น

สมาคม สโมสร และองค์กรประชาชน พิจารณาจากจำนวนและความหนาแน่นของกลุ่มเหล่านี้ในชุมชนหนึ่งๆ ยังมีมากยิ่งดีส่งผลต่อการช่วยเหลือแก่คนยากจน และผู้ด้อยโอกาสในชุมชนสมาคมประชาสังคม-ชุมพร มีการขับเคลื่อนขององค์กรด้วยการเชื่อมประสาน เอื้อประโยชน์ของกลุ่มคน ชุมชนพื้นที่ ลักษณะสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและประชาชนอย่างสมำเสมอกับเครือข่ายทั้งเป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ สอดคล้องกับทัศนะเชิงเครือข่ายนิยม (Network View) มองความสัมพันธ์ของคนในแนวราบระหว่างคนในชุมชนเดียวกันแนวดิ่ง หรือความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับองค์กรอื่นๆ ที่อยู่ภายนอกชุมชน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545) ได้สรุปจากการศึกษาของ Granovetter พบว่า นอกจากความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนและมีเป้าประสงค์ร่วมกันแล้ว ชุมชนยังต้องการการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ ที่มีความแตกต่างทางด้านศาสนา ชนชั้น ชนชาติ เพศ เศรษฐกิจ และสังคมด้วยหาไม่แล้วชุมชนนั้นจะสนองประโยชน์ให้แก่คนบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยอีกหลายเรื่องที่เห็นว่าทุนทางสังคมควรประกอบด้วย 2 รูปแบบ ได้แก่ “การยึดโยงและเชื่อมโยง” (Bonding and Bridging) และการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementarities) และการเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership)

2. สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ ดำเนินงานโดยเน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศสู่การ

พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การดำเนินการขับเคลื่อนเครือข่ายฯ ดังกล่าวนำไปสู่การจัดตั้งองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ และระดับประเทศ (ปทีดา โมราศิลป์ และศิริพร เพ็งจันทร์ (2566, หน้า 110-133) ดังนั้นการดำเนินการทั้งของภาครัฐ และภาคสังคมต่างก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ขณะเดียวกัน ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และชุมชนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถเป็นเจ้าของทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ต้องการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementarities) และการเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) ถือว่าเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้สามารถผลักดันการทำงานของเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นการขับเคลื่อนของเครือข่ายประชาสังคมของสมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ เป็นลักษณะของการมองความสัมพันธ์ของคนในแนวราบ โดยระหว่างคนในชุมชนเดียวกันและในแนวดิ่ง หรือความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับองค์กรอื่นๆ ที่อยู่ภายนอกชุมชน นอกจากความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนและมีเป้าประสงค์ร่วมกันแล้ว ชุมชนยังต้องการการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ ด้วย ถือได้ว่าการมองทัศนะของเครือข่ายนิยมที่สำคัญมาก สอดคล้องกับวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545) ได้สรุปการศึกษาของ Granovetter พบว่า นอกจากความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนและมีเป้าประสงค์ร่วมกันแล้ว ชุมชนยังต้องการการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ ที่มีความแตกต่างด้านศาสนา ชนชั้น ชนชาติ เพศ เศรษฐกิจ

และสังคมด้วยหาไม่แล้วชุมชนนั้นจะสนองประโยชน์ให้แก่คนบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยอีกหลายเรื่อง ที่เห็นว่าทุนทางสังคมควรประกอบด้วย 2 รูปแบบ ได้แก่ “การยึดโยงและเชื่อมโยง” (Bonding and Bridging) และการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementarities) และการเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) (3) มุลินธิชุมชนไททองคำพัฒนาเอกชนส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาด้านคนจนในเมืองและชนบทที่มีชุมชนเป็นพลังหลักในการตัดสินใจ และดำเนินการแก้ไขปัญหาและคิดค้นงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน เมือง และท้องถิ่น ร่วมกับภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมุลินธิชุมชนไททองคำมีการขับเคลื่อนของมุลินธิ 1) การเสริมสร้างสังคมประชาธิปไตย สิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชน การจัดทำองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการผลักดันนโยบายและสร้างความเข้าใจต่อสังคมโดยรวม 2) การเห็นความสำคัญของประชาชนต่อการบริหารงานภาครัฐและความสามารถในการสร้างการมีส่วนร่วม 3) การเห็นความสำคัญของประชาชนการบริหารงานงานภาครัฐ ความสามารถในการมีส่วนร่วม แนวทางการขับเคลื่อนของมุลินธิชุมชนไท ขับเคลื่อนด้วยนโยบายสาธารณะของภาคประชาชนใช้รูปแบบของกระบวนการนโยบาย การก่อตัวนโยบายมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ และภาคประชาสังคมเป็นกลไกสำคัญที่จะเสนอข้อเสนอดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่หน่วยงานปฏิบัติ ซึ่งทัศนะสถาบันนิยม มีความเห็นว่าความสำเร็จของเครือข่ายชุมชนและประชาสังคมต่างเป็น

ผลพวงของการมีบรรยากาศทางด้านการเมือง กฎหมาย และสถาบันที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย โดยชุมชน และเครือข่ายที่ถือได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการ ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยตัวของตัวเอง แต่จะต้องพึ่งพาปัจจัยทางด้านสถาบันที่เป็นทางการด้วย

อีกทั้งทัศนะการรวมพลัง (Synergy View) แนวคิดผสมผสานระหว่างแนวคิดเรื่องเครือข่ายและสถาบันเข้าด้วยกัน พบว่า การพัฒนาต้องการความร่วมมืออย่างเข้มข้นระหว่างภาคีการพัฒนาต่างๆ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างภาครัฐ และภาคประชาสังคม จากการดำเนินการทั้งของภาครัฐและภาคสังคมต่างก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศการบรรลุเป้าหมายร่วมกันขณะเดียวกัน ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และชุมชนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถเป็นเจ้าของทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ต้องการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementarities) และการเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) สอดคล้องกับสภาผู้ชมและผู้ฟังภาคใต้ Thai PBS ทำหน้าที่เป็นกลไกในการเชื่อมโยง สสท. ภาคประชาชนทำหน้าที่สะท้อนความต้องการของผู้ชมผู้ฟังเพื่อผลิตรายการของไทยพีบีเอสให้มีคุณภาพสอดคล้องกับสถานะของสังคม รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนภูมิภาคและส่วนต่างๆ ซึ่งองค์ประกอบของสภาจะมี 3 ส่วน คือ 1) ที่ปรึกษา 2) คณะกรรมการ และ 3) สมาชิก กลไกของสภาผู้ชมมีสองส่วน คือ การสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกรายราย ประเด็น เช่น ประเด็นของสื่อ การขับเคลื่อนมีงบประมาณในการขับเคลื่อนเวทีภูมิภาคกับเวที

ประเด็นซึ่งแยกกันโดยมีการแยกการจัดการแยกเรื่องลักษณะของโครงการ พร้อมการมีกิจกรรมที่แยกกันเช่น สมาชิกและผู้ฟังภาคใต้ Thai PBS องค์กรที่ตั้งตามกฎหมายแต่ทั้งนี้สมาชิกและผู้ฟังภาคใต้ Thai PBS ได้ทำงานตามกลุ่มองค์กรที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบทักษะ การพัฒนาต้องการความร่วมมืออย่างเข้มข้นระหว่างภาคีการพัฒนาต่างๆ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างภาครัฐ และภาคประชาสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการทั้งของภาครัฐ และภาคสังคมต่างก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน รวมไปถึงมูลนิธิชุมชนไท เกิดขึ้นจากมติของฐานการมีทุนทางสังคม เช่น หมู่บ้านน้ำเค็ม พังงา มีความสัมพันธ์โดยตรงกับองค์กรระดับท้องถิ่น เช่น สมาคม สโมสร และองค์กรประชาชน การวัดทุนเหล่านี้ คือ พิจารณาจากจำนวนและความหนาแน่นของกลุ่มเหล่านี้ในชุมชนต่างๆ ยังมีมากยิ่งดี และส่งผลต่อการให้ความช่วยเหลือแก่คนยากจน และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

ดังนั้น แนวคิดการผสมผสานระหว่างเรื่องเครือข่าย และสถาบันเข้าด้วยกัน พบว่า ต้องมีการพัฒนาความต้องการความร่วมมืออย่างเข้มข้นระหว่างภาคีการพัฒนาต่างๆ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างภาครัฐ และภาคประชาสังคม เนื่องจากการดำเนินการทั้งของภาครัฐ และภาคสังคมต่างก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ในขณะเดียวกัน ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และชุมชนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถเป็นเจ้าของทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ต้องการเสริม

สร้างซึ่งกันและกัน (Complementarities) และการเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership)

2. บทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้กับการช่วยสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐเกิดพัฒนาที่ยั่งยืนการร่วมกระตุ้น-หนุนเสริม-เติมเต็ม และ “ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมเป็นเจ้าของ” โดยการร่วมรับรู้และประเมินสถานการณ์ปัญหา พร้อมกับการวางแผนการดำเนินการตามแผนบนพื้นฐานของการขับเคลื่อนที่ให้ความสำคัญกับศักยภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำให้เกิดความร่วมมือขององค์กรประกอบและภาคส่วนต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน พบว่า ระดับความคิดเห็นมากมายถึง มีส่วนช่วยสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง (2563, หน้า 1-16) รายงานวิจัยเรื่อง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า โดยภาพรวมมีความต่างกันประเด็นประเภท และรูปแบบการบริหารความร่วมมือโครงสร้างและวิธีการทำงานความร่วมมือ ตลอดจนกิจกรรมความร่วมมือและทุกตัวแปรปัจจัยก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคส่วน โดยเฉพาะปัจจัยที่มีค่ามาก คือ ด้านผลประโยชน์ร่วมกัน รองลงมา คือ การมีข้อตกลงร่วมกัน การมีเป้าหมายร่วมกัน การใช้ข้อมูลร่วมกันหรือแลกเปลี่ยนกัน ตามลำดับ

3. รูปแบบของเครือข่ายภาคประชาสังคมการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

คือ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคประชาสังคม บทบาทสำคัญการเข้าไปมีส่วนร่วมการพัฒนาประเทศอย่างมีนัยยะสำคัญอย่างเท่าเทียม ความจำเป็นที่ภาคประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนา ซึ่งถือเป็นสิทธิชุมชนรูปแบบหนึ่ง การพัฒนาให้เป็นไปอย่างที่ภาคประชาชนต้องการ การลุกขึ้นออกมาเพื่อบอกความต้องการ โดยเฉพาะการจัดการเชิงระบบ การจัดกลไกให้มีความเข้มแข็งมีความน่าเชื่อถือ เพื่อเกิดความร่วมมือร่วมกับภาครัฐได้ ดังนั้นภาคประชาชนต้องพยายามยกระดับตัวเอง เพิ่มศักยภาพของตัวเอง และเรียกร้องให้ภาคประชาชนด้วยกันให้เข้าไปอยู่การจัดสมดุลทางอำนาจ และภาครัฐก็ต้องมีการปรับตัวและมีการปรับความคิด เพื่อเกิดการทำงานขับเคลื่อนร่วมกัน การสร้างรูปแบบ ภาคประชาสังคม ต่อการสร้างการมีส่วนร่วมการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมคือการบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ทิศทางพัฒนาที่ผ่านมาสำนักงานกพร.ได้ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการไปสู่การบริหารราชการ บ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) เน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งในแนวระนาบ คือ สร้าง

ความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ/ภาคเอกชน นักวิชาการ สื่อสารมวลชน ฯลฯ และแนวดิ่ง คือบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงการทำงาน และสร้างเอกภาพของการบริหารราชการแผ่นดิน เน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งในแนวระนาบ คือ สร้างความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคมภาคธุรกิจ/ภาคเอกชน นักวิชาการ สื่อสารมวลชน ฯลฯ และแนวดิ่ง คือ บูรณาการการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงการทำงาน และสร้างเอกภาพของการบริหารราชการแผ่นดิน

การให้ภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมกับการพัฒนากับภาครัฐ 1) ภาคประชาชนต้องกระตือรือร้นต้องพยายามยกระดับตัวเอง โดยการรวมกลุ่มทำงานในเรื่องนี้อย่างมีนัยยะสำคัญ จนเกิดเป็นเครือข่ายเป็นขบวนการระดับจังหวัดอย่างเข้มแข็ง 2) ภาครัฐก็ต้องฟังประชาชนมากขึ้น 3) กรมหรือกระทรวง หน่วยงานต่างๆ ที่ลงพื้นที่ของชุมชน การเก็บข้อมูลและส่งต่อข้อมูลให้กัน และกันของภาครัฐเป็นสิ่งที่จำเป็นมากที่สุดสิ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมการพัฒนาที่ยั่งยืน สุดท้ายภาคประชาสังคมอยากให้เกิดการบูรณาการ การต้องการสร้างเศรษฐกิจโดยชุมชนและต้องการยกระดับเศรษฐกิจให้ชาวบ้านอยู่ดีมีสุขสอดคล้องกับกนกวรรณ แส่นศรี (2562) วิจัยเรื่อง บทบาทและการเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมในกระบวนการนโยบาย: กรณีศึกษา ป่าแห่ง บริเวณเชิงดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมและภาคประชาชนเข้ามาร่วมเป็น

ส่วนหนึ่งในการเคลื่อนไหวทางสังคมร่วมกันนำมาสู่การจัดตั้งเครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพนับได้ว่าเป็นตัวขับเคลื่อนและกุญแจที่สำคัญในการผลักดันปัญหาดังกล่าวให้กลายเป็นประเด็นทางสังคมมีภาครัฐต้องหาทางแก้ไขและการหาทางออกร่วมกัน อีกทั้งยุทธวิธีของเครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพที่ใช้ในการเคลื่อนไหวทางสังคมนั้น ประกอบด้วย การรวมกลุ่มเครือข่ายทางสังคม เครือข่ายสังคมออนไลน์ และพบว่า ภาวะผู้นำการเคลื่อนไหวและบทบาทการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมเครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพมีความสำคัญอย่างมากในการร่วมกันผลักดันปัญหากรณีป่าแห่งดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการนโยบาย

จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อภาครัฐ คือ สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับโครงการ/กิจกรรมใหม่จากความตื่นตัวด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่มาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และ Social Media สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางยุทธวิธีการเคลื่อนไหวเพื่อกดดัน เรียกร้อง และต่อต้าน นโยบาย มาตรการ โครงการ และกิจกรรมต่างๆ จากรัฐได้ง่ายและมีพลังมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการดำเนินโครงการใดๆ ของรัฐ ประเด็นที่มีความเปราะบางและเสี่ยงต่อการสร้างความขัดแย้งจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องคำนึงถึงการดำเนินการภายใต้หลักการบริหารราชการแผ่นดินแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) ต้องคำนึงถึงสิทธิชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียมากกว่าความชอบธรรมทางกฎหมายของรัฐหรือหน่วยงานรัฐด้วยในทุกรูปแบบหรือลักษณะของการเสนอ

อยากให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน สอดคล้องกับศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง (2562, หน้า 1-16) วิจัยเรื่อง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า โดยภาพรวมมีความต่างกัน ในประเด็นประเภท และรูปแบบการบริหารความร่วมมือโครงสร้างและวิธีการทำงานความร่วมมือ ตลอดจนกิจกรรมความร่วมมือและ ทุกตัวแปรปัจจัยก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคส่วน โดยเฉพาะปัจจัยที่มีค่ามาก คือ ด้านผลประโยชน์ร่วมกัน รองลงมา คือ การมีข้อตกลงร่วมกัน การมีเป้าหมายร่วมกันการใช้ข้อมูลร่วมกันหรือแลกเปลี่ยนกันตามลำดับ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้และหน่วยงานภาครัฐควรกำหนดค่านิยมร่วมกันของคำว่า “การมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐที่ยั่งยืน”

1.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ดำเนินการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันกับภาครัฐอย่างจริงจัง เพื่อสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

1.3 เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้และหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาชนให้มีความกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้นโดยการรวมกลุ่มทำงานในเรื่องที่สำคัญเพื่อยกระดับเป็นเครือข่ายการขับเคลื่อนระดับจังหวัดได้อย่างเข้มแข็งและควรมีการประเมินผลการติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.4 เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้ และหน่วยงานภาครัฐควรร่วมกันขับเคลื่อนการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการใช้กระบวนการนโยบายสาธารณะขั้นตอน 1) กำหนดความหมาย “นโยบายสาธารณะ” ให้มีความหมายร่วมกัน 2) กำหนดเป้าหมายภาพที่อยากเห็นร่วมกัน 3) มีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน 4) มีการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนร่วมกัน 5) มีการกำหนดรูปแบบและวิธีการขับเคลื่อนร่วมกัน และ 6) มีการติดตามและประเมินผลร่วมกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายที่สำเร็จร่วมกัน

1.5 เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้ควรมีกลไกเชื่อมโยงกับกลไกภาครัฐได้เช่น กลไก “คณะกรรมการ” กับหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพราะลักษณะของการเป็น “คนใน” เมื่อแต่ละภาคส่วนโดยเฉพาะภาครัฐจะเกิดความเข้าใจต่อกระบวนการ ส่งผลต่อการเกิดการยอมรับความไว้วางใจ และมีการมองทั้งตัวบุคคลและตัวระบบอย่างเข้าใจ เช่น การเห็นความสำคัญของประชาชนในการบริหารงานงานภาครัฐ และความสามารถในการสร้างการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวិจัยเรื่องการยกระดับเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อร่วมบริหารภาครัฐอย่างยั่งยืน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อร่วมบริหารภาครัฐอย่างยั่งยืนในเครือข่ายภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยเรื่อง เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้กับการสร้างการมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะการขับเคลื่อนของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ พบว่า เครือข่ายทางสังคมภาคใต้มีการขับเคลื่อนครอบคลุมประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมสวัสดิการทางสังคม การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สื่อสารมวลชน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อรักษาสถานทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

2. บทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ คือ การสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน 1) การกระตุ้น-หนุนเสริม-เติมเต็ม คือ “ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมเป็นเจ้าของ” การร่วมรับรู้และประเมินสถานการณ์ปัญหา พร้อมกับการวางแผน การดำเนินการตามแผนบนพื้นฐานของการขับเคลื่อนที่ให้ความสำคัญกับศักยภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชนโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำให้เกิดความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน 2) เติมส่วนส่วนขาด ด้านทรัพยากรที่ใช้ คือ “ร่วมรับผิดชอบ ร่วมเติมเต็ม” โดยการช่วยหนุนเสริมเติมเต็มส่วนที่ยังไม่สามารถครอบคลุมตามความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ทุกระดับได้ ตามความจำเพาะและความจำเป็นบริบทของพื้นที่ (Specific package) บนพื้นฐานของการระดม-ใช้ และพัฒนาทรัพยากร

ทรัพยากรที่เพิ่มเติมมาจากทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรหรือสนับสนุนจากส่วนกลางหรือหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) สร้าง พัฒนา และปรับปรุง การสร้างการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบและพัฒนา ให้ทุกภาคส่วนได้รับการดูแล (รวมการดูแลตนเอง) ทีมผู้ให้บริการให้การดูแล สถานบริการให้การดูแล และภาคีเครือข่ายให้มีการเชื่อมและยึดโยงกับ ประชาชนอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่มีอยู่ในระบบ ทั้งจาก ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยทำให้ การเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย ทีมแนวราบ/แนวดิ่ง ภาคีเครือข่าย (Matrix Teams/Links/Networks) สามารถเชื่อมและยึดโยงกับประชาชนได้อย่างเป็น ระบบ ทั้งในระดับรายบุคคล-ครอบครัว และชุมชน

3. รูปแบบของเครือข่ายภาคประชา สังคมในการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ของการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ คือ การมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนและภาคประชาสังคม โดยเฉพาะ การสร้างบทบาทสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมการ พัฒนาประเทศอย่างมีนัยยะสำคัญอย่างเท่าเทียม สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) กำหนดค่านิยมร่วมกันของ ภาครัฐและภาคประชาชนค่านิยมเดียวกัน 2) เปิด โอกาสให้ชาวบ้านได้ดำเนินการขับเคลื่อนรูปแบบ ของภาคประชาชนอย่างจริงจัง โดยให้สอดคล้อง กับความต้องการที่แท้จริงของภาคประชาชน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาชนให้มีความ กระตือรือร้นต้องพยายามยกระดับตัวเองด้วย โดยการรวมกลุ่มทำงานในเรื่องนี้อย่างมีนัยยะ สำคัญ จนเกิดเป็นเครือข่ายเป็นขบวนการระดับ จังหวัดอย่างเข้มแข็งและความพยายามประเมิน

ผลการติดตามที่ยื่นข้อเสนอข้อเรียกร้องต่างๆ 4) การร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการใช้กระบวนการ นโยบายสาธารณะ ขั้นตอน (1) ความหมาย “ร่วม” ของคำว่า นโยบายสาธารณะ (2) การมีเป้าหมาย ภาพที่อยากเห็น (3) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (4) การกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อน (5) รูปแบบ และวิธีการการขับเคลื่อน และ (6) การติดตามและ ประเมินผลเพื่อไปสู่เป้าหมายที่สำเร็จร่วมกัน และ 5) ความเชื่อมโยงกับกลไกภาครัฐโดยการพยายาม ให้ทุกคนได้เข้าไปอยู่ทุกส่วนของงาน เมื่อแต่ละ ภาคส่วนมีความเข้าใจต่อกระบวนการจะเกิดการ ยอมรับความไว้วางใจเชื่อใจ และมีการมองทั้งตัว บุคคลและตัวระบบอย่างเข้าใจ

ดังนั้น เครือข่ายภาคประชาสังคมภาคใต้ มีส่วนช่วยสร้างและหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อบริหารจัดการภาครัฐให้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ภาครัฐเพราะภาครัฐ และภาคสังคมให้เกิดผลกระทบ ต่อการพัฒนาประเทศในการบรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน ในขณะเดียวกัน ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และ ชุมชนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถเป็นเจ้าของ ทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอต่อการส่งเสริมการ พัฒนาที่ยั่งยืน แต่ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementarities) และการเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนดังรูปแบบ (Model): เครือข่ายประชาสังคมภาคใต้กับการ สร้างการมีส่วนร่วมบริหารภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ แสนศรี. (2562). *บทบาทและการเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมในกระบวนการนโยบาย กรณีศึกษา ป่าหว่ง บริเวณเชิงดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัทมา โมราศิลป์ และศิริพร เพ็งจันทร์. (2566). *ทุนทางสังคม: การจัดการการท่องเที่ยวบนฐานชุมชนเชิงสร้างสรรค์กรณีศึกษาเมืองโบราณเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 13(1), 110-133.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2545). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น: สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย*. กรุงเทพฯ: โพรเพซ.
- ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง. (2563). *ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนใต้*. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 31(1), 1-16.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. 2560-2565 ฉบับทบทวน*. กรุงเทพฯ: สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม. เข้าถึงได้จาก
<https://www.opdc.go.th/content/Mjc4Nw>
สำนักงานผู้แทนประจำประเทศไทย. (2554). ภาคประชาสังคมในประเทศไทยโดยสังเขป. เข้าถึงได้จาก
<https://www.adb.org/sites/default/files/publication/29444/csb-tha-th.pdf>

